

День, що навчив мене жити
Лоран Гунель

Хто з нас не чекав того дня, який змінив би наше життя? Сонячний вихідний, сповнений теплих барв і позитивних емоцій. Ми уявляємо приємну прогулянку пірсом, звідусіль чутно сміх і невимушені розмови людей довкола. Аж раптом вас хапає за руку молода циганка... «Я прочитаю твоє майбутнє», – каже вона. Ви посміхаєтеся так, наче почули нісенітницю, але руки не прибираєте. Хай там як, жодне передбачення не зіпсує цього дивовижного недільного дня. Однак пророцтво циганки перевертає ваше життя догори дригом, бо, можливо, цей день – останній. Та хіба таке можливо?..

Лоран Гунель

День, що навчив мене жити

Шарлотті та Леоні

Той, хто сам собі господар, могутніший за самого володаря світу.

Будда

Людина усвідомлює сама себе лише в мезових ситуаціях.

Карл Ясперс

~ 1 ~

Дивитися в корінь зла.

Крізь вікно лазнички, що на другому поверсі крихітного рожевого будиночка, який він винаймав ось уже майже три місяці на чарівній вуличці Сан-Франциско, Джонатан відзначав неухильне розростання конюшини по газону, машинально водячи електробритвою по щоках. Задрипана, під немилосердним липневим сонцем галявинка була, здавалося, готова капітулювати. «Клопіралід» не допоміг. Розбризкування цілого бідона на початку місяця виявилось безрезультатним. Треба одна за одною виполоти всі рослини,

вирішив чоловік, доки електробритва з одноманітним дзумчанням пестила йому підборіддя. Джонатану так хотілося, щоб сад був якнайкраще доглянутим, адже завдяки розміщенню на південній стороні, за будинком, він є улюбленим місцем ігор у вихідні його доньки Клое, яка приїздить сюди двічі на місяць.

Завершуючи процес гоління, Джонатан переглядав електронні повідомлення на смартфоні. Запити клієнтів, рекламація, перенесений обід, щомісячний бухгалтерський звіт, комерційна пропозиція від телефонного оператора та кілька розсилок новин.

Обернувшись до дзеркала, він узяв пензлик і флакон із брунатним розчином. І делікатно змочив лосьйоном перші сиві волосини. У тридцять шість років важко сприймати такі прикмети часу.

Збиратися довелося квапливо, щоб не спізнитися на щоденну кавову здибанку на площі: одразу після відкриття невеличкого страхового агентства п'ять років тому трое партнерів щодня зустрічаються у кав'ярні на площі і, сівши на терасі, швиденько випивають по горнятку кави. Одним з партнерів була його колишня супутниця життя Анжела, їхнє недавнє розлучення ніяк не вплинуло на цей ритуал, який здавався непорушним.

Їхнє агентство було єдиним у місті, що спеціалізувалося на веденні справ дрібних місцевих крамарів. Після нелегкого початку агентство нарешті досягло рівноваги, тож партнери й асистентка могли отримувати щомісяця платню, нехай навіть зовсім незначну наразі. Агентство зуміло вкоренитися, перспективи розширення були багатонадійними. Доводилося, звісно, боротися, інколи Джонатана охоплювала певна зневіра, та він надалі вірив, що у світі можливо геть усе, і межі собі виставляємо лише ми самі.

Він вийшов на веранду й рушив до хвіртки. У повітрі виразно відчувалася вологість літнього випаровування. Палісадник, який відділяв будиночок від вулиці, був не в кращому стані, ніж той, що позаду. Оскільки він розміщувався з північного боку, його заповонив мох.

У скриньці на Джонатана чекала пошта. Він розпечатав повідомлення з банку. Через ремонт авто його рахунок став мінусовим. Треба якнайшвидше його поповнити. Другий лист від телефонного оператора. Ще один рахунок, звісно...

– Добридень!

Сусід, який у цей момент якраз забирав пошту, привітався, демонструючи невимушеність з виглядом людини, якій усміхається життя. Джонатан відповів йому тим самим.

Занявчав котик, який терся об його ноги. Джонатан нахилився й погладив його. Це котик старенької пані, яка мешкала в невеликому багатоквартирному будинку по сусідству. На превелику радість Клое, Джонатан частенько натрапляв на нього у своєму садочку.

Котик вибіг на вулицю попереду Джонатана, зупинився перед дверима будинку і, дивлячись на нього, занявчав. Джонатан штовхнув двері, і котик зайшов у під'їзд, не зводячи з нього очей.

– Хочеш, щоб я тебе провів, так? Знаєш, я поспішаю, – сказав Джонатан, відчиняючи двері ліфта. – Ну ж бо, швиденько!

Але котик далі сидів біля сходів і тихенько нявчав.

– Ти хочеш піднятися сходами, знаю... але я не маю часу. Гарзд, ходімо...

Та котик не рухався і кліпав оченятами. Джонатан зітхнув.

– Ти зловживаєш...

Він узяв кошеня на руки й, ступаючи зі сходинки на сходинку, піднявся на третій поверх. Подзвонив у двері й спустився, не чекаючи, доки їх відчинять.

– А, ось і ти, забіяко! – почувся голос старенької жінки.

Джонатан звернув у вуличку, будиночки на якій поволі прокидалися, і повернув праворуч на торговельну вулицю, щоб дістатися нею до невеликої площі, де й мала бути здибанка.

Пригадав учорашню демонстрацію проти вирубування амазонських лісів, у якій брав участь. Вона зібрала кілька сотень чоловік і змогла привернути увагу місцевої преси. Не так і погано.

Минаючи вітрину спортивного магазину, він глянув на пару кросівок, яка певний час його дратувала. Чудові, але ціна захмарна. Трішки далі його привабили апетитні пахощі свіжоспечених тістечок австрійської кондитерської, що линули через вентиляційні отвори, вдало розміщені на фасаді. Він ледве не зламався, але пришвидшив крок. Забагато холестерину. Чи з усіх щоденних битв оця боротьба з численними бажаннями, які впродовж дня у нас виникають, не є найскладнішою?

Там і сям спали вкриті ковдрами волоцюги. Мексиканець-бакалійник уже відчинив свою крамничку, як і торговець газетами, і – трішки далі – перукар-пуерторіканець. По дорозі він помітив кількох знайомих, які з відстороненим виглядом йшли на роботу. Десь за годину цей куток стане дуже жвавим.

Мішн Дістрікт – найдавніший квартал Сан-Франциско. Тут усе розрізнене: трохи вищвілі вілли у вікторіанському стилі стоять поруч із безликими висотками, що сусідять з ветхими напіваварійними будівлями. Старі будинки пастельних кольорів заграють зі спорудами, списаними графіті агресивних кольорів. Саме населення розпалося на численні спільноти, які перетинаються, хоча одна з одною не спілкуються. Можна почути найрізноманітніші мови, як китайська, іспанська, грецька, арабська чи російська. Кожна спільнота живе у своєму світі, до інших їй байдуже.

До нього підійшов волоцюга з простягнутою рукою. Джонатан якусь мить повагався, а тоді рушив далі, уникаючи його погляду. Не можна ж подавати усім поспіль.

Його партнер Майкл уже сидів на терасі кав'ярні. Це був елегантний сорокарічний чоловік із чарівною усмішкою, який говорив неймовірно швидко

і виділяв стільки енергії, що можна було задуматись, чи не під'єднаний він до високовольтної батареї, а то й накачаний амфетамінами. В костюмі пісочного кольору й білій сорочці з помаранчевою краваткою з плетеного шовку він сидів за столом з великим горням кави і carrot cake; морквяне тістечко, здавалося, було вибране для того, щоб личити до краватки. Тераса займала велику частину тротуару, досить широку, щоб забути про авто, що мчали повз ряд низькорослих дерев у великих дерев'яних ящиках, гідних замкової оранжереї. Плетені столи й стільці підсилювали враження, що ти не в місті, а десь-інде.

– Як у тебе справи? – кинув Майкл збуджено.

До виступу Джима Керрі у «Масці» було недалеко.

– А в тебе? – звично відгукнувся Джонатан.

Він дістав із кишені пляшечку з антибактеріальним розчином. Капнув кілька крапель на пальці й енергійно потер руки. Майкл з усмішкою зацікавлено спостерігав за ним.

– Ти у формі! Що хочеш узяти? Сьогоднішні тістечка тануть у роті.

– Ти тепер смакуєш тістечками на сніданок?

– Це моя нова дієта: трішки цукру вранці для розгону, але впродовж решти дня зась.

– Нехай буде тістечко.

Майкл жестом покликав офіціанта й зробив замовлення.

Серед трьох партнерів Майкл найкраще давав раду усім тонкощам професії, Джонатан частенько відчував певне захоплення щодо нього. Він заздрив легкості, з якою Майклу вдавалося налаштувати клієнта в сприятливому дусі, щоб той дався себе переконати. Супроводжуючи його з метою залучення нових клієнтів серед торговців, Джонатан спостерігав неймовірні сцени, коли Майклу вдавалося переконати потенційного клієнта-впертюха. Віддавши багато часу вивченню й засвоєнню методів продажу, Джонатан досить пристойно давав собі раду, але йому доводилося докладати чимало зусиль там, де Майкл майстерно користувався своїм умінням і застосовував усі методи, переконуючи клієнтів підписати нові угоди чи нові варіанти, розширити ще більше їхню протекцію, ті не раз, самі того не розуміючи, покривали той самий ризик... У цій царині, ділився Майкл із партнерами, панівною емоцією стає страх – найголовніший союзник радника. Він зароджується в очах торговця, варто лише нагадати про крах, крадіжку чи тяжбу. Спершу незначний, той із самого початку підступно проникає у меандри його свідомості і стає визначальним при ухваленні ним рішення. Що ж тоді важить пропонований щорічний внесок порівняно з вартістю нещасного випадку чи судового процесу, розпочатого розгніваним споживачем? Чим похмуріші перспективи, тим менш дорогим видається страхування...

Джонатан належав до людей чесних і, траплялося, його інколи охоплювало почуття провини. Але всі його конкуренти застосовували ці методи, й одноосібна відмова від них поставила б його у не вигідне становище. Такі

правила панують у цьому безсердечному світі, казав він собі. Ліпше їх прийняти й намагатися вийти сухим з води, якщо не хочеш приєднатися до виключених із суспільства.

– Знаєш, останнім часом я багато думав про твою ситуацію, – сказав Майкл.

– Мою ситуацію?

Майкл чемно кивнув. Його погляд так і світився співпереживанням.

– Чим більше я за вами спостерігаю, тим більше кажу собі, що працювати день у день зі своєю колишньою для тебе просто пекло.

Захоплений зненацька, Джонатан безмовно дивився на свого партнера.

– Ви взаємно завдаєте одне одному болю. Це нерозумно.

Джонатан так і сидів приголомшений.

– Далі так тривати не може.

Джонатан опустив очі. Майкл дивився на нього майже ніжно.

– Тож ліпше йти на випередження...

Він проковтнув шматочок carrot cake.

– Я багато розмірковував, розглядав цю проблему з різних боків і зрештою хочу зробити тобі пропозицію.

– Пропозицію?

– Так.

Джонатан мовчав.

– Так от: не треба відповідати одразу, маєш час для обдумування.

Джонатан уважно дивився на нього.

– Я готовий докласти зусиль, щоб викупити твою частку, якщо ти хочеш піти.

– Мою частку... агентства?

– Авжеж, не частку тістечка.

Джонатану наче заціпило. Йому ніколи не спадало на думку покинути фірму, яку вони створили разом. Він вклав у неї стільки душі й серця, що вона стала... наче часткою його самого. Відчув, як йому скрутило живіт. Покинути фірму – все одно, що відрізати головний елемент його життя. Доведеться починати з нуля. Знову все вибудовувати...

Всередині кав'ярні на екрані закріпленого на стіні телевізора мигтіли фото Остіна Фішера, тенісиста-чемпіона, який нагороджував трофеї. От і зараз,

вигравши кілька тижнів тому Вімблдон, він вийде на корти Флашинг Мідоу серед найбільших фаворитів для участі в US Open.

Джонатан замислено споглядав фото. Продати свою частку Майклові означає також відмовитися від своєї таємної мрії перевершити його, щоб своєю чергою стати тим, хто досягає найкращих комерційних результатів.

– Доведеться взяти позику, – вів далі Майкл. – Буде важкувато, але для нас трьох, напевно, так буде краще.

– Усім привіт!

Анжела зайняла місце за столиком і шумно зітхнула, демонструючи відчай, однак зберігаючи усмішку на вустах. Джонатан знав її напам'ять.

– Як справи? – усміхнувся Майкл.

– Твоя донька відмовилася чистити зуби, – повідомила вона, виставивши вперте підборіддя в напрямку Джонатана. – Я, звісно, не поступилася. Боротьба тривала десять хвилин... У результаті – зачинені двері школи. Їй довелося дзвонити сторожеві, за що дістала на горіхи. Тим гірше для неї.

– Кава лунго, як завжди? – уточнив Майкл, зберігаючи усмішку.

– Ні, подвійну, – відповіла Анжела, знову зітхнувши.

Майкл зробив замовлення. Анжела глянула на Джонатана з кислою посмішкою.

– У тебе такий спокійний вигляд. Невимушений...

Він не зреагував. Вона занурила пальці у своє каштанове волосся, яке pestило їй плечі.

– Ти докоряв мені за те, що я більше часу приділяю своїм рослинам, ніж доньці, але...

– Я ніколи нічого подібного не говорив, – заперечив Джонатан тоном, у якому вже відчувалася приреченість.

– Але ж ти розумієш, що мої рослини не падають в істериці на землю й не верещать.

Джонатан стримано усміхнувся й допив каву. Не промовивши й слова. Вони вже три місяці розлучені, але вона, як і раніше, лізе до нього з докорами. Як не дивно, він раптом відчув, що це йому подобається. Це створє відчуття, що хай там що, а їхні відносини тривають далі. Він раптом усвідомив те, в чому ніколи собі не зізнавався: в глибині його ества жевріла надія знову бути разом.

Продаж своєї частки Майклу цю надію в нього відібрав би, розірвавши останній щоденний зв'язок з Анжелою.

Покинувши своїх партнерів на терасі, він рушив на першу зустріч. Список потенційних клієнтів був довгим. На нього чекав важкий день, однак перед ним вихідні. Досить часу, щоб відпочити.

Звідки міг він здогадуватися, що двома днями пізніше його життя назавжди різко зміниться.

~ 2 ~

Обличчя, яке видно в профіль, злегка напружене. Він встає, швидко прощається, потім повертається спиною і йде геть.

Потужний збільшувач «Нікона» простежив за Джонатаном, доки він не покинув терасу. Силует розмився. Райян вимкнув камеру, підвівся й через чорні тюлеві занавіски на вікні, що на третьому поверсі його будинку з протилежного боку площі, подивився вслід юнакові, що віддалявся.

– Жодного сенсу в заході на друге коло, він дозволяє наступати собі на п'ятки без жодного слова... Радше дивакуватий, та насправді жодного польоту. Скажімо... заледве 10 пунктів із 20, – промимрив він собі в бороду.

Райян витер вологі долоні об джинси і потягнув край футболки, щоб витерти спітніле чоло. Чорне не брудниться, в цьому його перевага.

Перебігаючи поглядом по терасі, він зауважив двох елегантних жіночок. Одну з них він знав, бо двічі чи тричі її фільмував, хоч і безуспішно. Тож навів на них свою камеру, під'єднану до ультраспрямованої параболічної мікроантени. Знову надів навушники, і голоси жінок залунали дивовижно чітко. Райян не жалкував про свою покупку: на відстані більше вісімдесяти метрів він чув їх так само виразно, наче сидів за одним столиком.

– Ні, це правда, – казала одна. – Повір. Хоча я заблокувала їх наперед. Принаймні за півроку. І, звісно, зарезервувала геть усе. Літак, готель... Комплект.

– Справді, нічого втішного, – відреагувала друга, труснувши головою. – Ти бодай взяла страхування від невіізду?

– Звичайно, а як же інакше. Три роки тому він уже мене підставив. Тепер я не довіряю.

– На твоєму місці я б змінила контору. З твоїм резюме ти можеш знайти те, що забажаєш. Нехай уже я опинилася в глухому куті...

Якийсь час Райян їх знімав, та безрезультатно. Попереднього тижня він виявив, що вікно його спальні з іншого боку будівлі виходить на садочок молодої жінки, на відстані дев'яноста чотирьох метрів. Далекувато, але з подвоювачем фокуса цілком можливо, якщо й справді є щось вартісне для зйомки. Квартира Райяна на третьому поверсі, без сумніву, розміщена класно. З одного боку будівля виходить на площу якраз на розі з гарним

оглядом зверху на терасу кав'ярні, з другого – на низку садочків перед будиночками й багатоквартирними будинками, садочків, де частенько-таки відбувалися круті родинні сцени. Чимало сцен доходило до доленосної планки 12 з 20, Райян сам встановив цей поріг, визначаючи можливість публікації на своєму блозі.

Він ковтнув кока-коли, обвів поглядом терасу. Зауважив невідоме подружжя років п'ятдесяти, яке жваво дискутувало, й скерував на нього камеру.

– Коли я говорю до тебе, маю враження, що звертаюся до воскової статуї.

Райян навів фокус на голову чоловіка: напіврозкаяння, напіввідсутність.

– Хоча на сонці віск має здатність танути, – вела далі жінка. – Ти ж таненню не піддаєшся, бо залишаєшся холодним. Ти радше мармурова статуя. Авжеж, мармурова. Як надгробок. Ти такий же маломовний, як могила. Нездатний до комунікації...

Ці слова викликали в Райяна спалах гніву, й він вимкнув камеру.

Нездатний комунікувати. Цей докір він чув одразу після входження в активне життя з дипломом інженера в кишені. Сім років по тому цей докір все ще звучав у його голові.

Він знову побачив начальника відділу кадрів, із сивою, наче посипаною борошном головою, який лагідно пояснював йому свою сумбурну дурнувату теорію. Існує кілька форм інтелекту, вважав він, хоча не йому про це говорити. Є не тільки раціональний інтелект. Емоційний інтелект також має значення.

Емоційний інтелект... чого тільки не вигадать, щоб заспокоїти придурків... Чому б тоді не бути інтелекту м'язовому, травному, дефекаційному?

Правда полягає в тому, що його звільнили, бо на відміну від інших він не опустився до рівня тупаків, щоб з ними розмовляти. Фактично саме цього від нього й чекали. У царстві кретинів королями почуваються ті, що розмовляють мовою ідіотів. У Берклі чи Стенфорді слід би радше викладати власне іі, а не мову «С» чи Visual Basic. У політиці, між іншим, те саме: обирають тих, хто каже людям дурниці, які вони бажають слухати. І чим та мова дурніша, тим ліпше сприймається.

Райян глибоко вдихнув, щоб угамувати тиск. Ще інсульту бракувало. Тоді придурки свого не упустять.

Усе повторювалося щоразу, як він знову прокручував фільм про початок своєї кар'єри. Він переглядав сцени прийому на роботу, що мали місце після його звільнення. Його мучили, випитуючи причини передчасного звільнення. Ті принизливі співбесіди, коли йому ставили особисті, скандально інтимні запитання. Яке відношення мої хобімають до посади? – хотілось йому кричати. Чи вам не все одно – одружений я чи ні? Він мав би так сказати й одразу послати їх до дідька, зокрема відмовитися від входження в ситуацію, в ці дебільні рольові ігри... І щоразу їхні квапливі, смішні, нікчемні висновки. Стежити за навичками спілкування... Матиме проблеми при роботі в команді... Нездатний комунікувати.

Райян стер останній запис.

Тепер йому доводиться задовольнятися місцем базового програміста, за яке отримує три копійки. Телеробота – єдиний цікавий момент у цій цілоденній роботі, яку він нашвидкуруч робив за півдня.

Весь збаламучений, він зробив три ковтки кока-коли, а тоді обернувся до екрана свого комп'ютера. Сто сімдесят шість лайків і дванадцять коментарів до його останнього посту, відео типа, який чотири рази змінює свою думку, роблячи замовлення, потім пригнічено з'їдає гамбургер, ділячись із дружаном, що зрештою волів би хот-дог. Чисто тобі довбешка сільського ідіота. Зі сміху можна вмерти.

Його блог «Хроніки Міннеаполіса» забитий подібними сценками. Рекламні транспаранти приносили пару доларів то там, то сям. І то хліб. Він спершу вагався, чи не назвати його «З життя придурків», однак віддав перевагу очевидному посиланню на віддалене місто Сан-Франциско. Фільмував він великим планом, тож розпізнати місцину неможливо. Такий собі спосіб дезорієнтації, щоб мати спокій. Каліфорнійський закон був категоричним: перш ніж знімати в публічному місці, слід отримати попередню згоду всіх відтворених осіб. У Міннеаполісі, в глушині Середнього Заходу, можна вільно фільмувати все, що заманеться.

Отже, він ділився нестримним сміхом з невеликою групою вірних відвідувачів сайту. Оскільки суспільство організовано придурками й для придурків, казав він собі, над ним краще сміятися, ніж горювати й заробити собі виразку.

Завдяки залученості до зйомки мешканців свого кварталу він знав, як їх звуть та епізоди їхніх життєвих історій. Вони здебільшого були нецікаві, гнітючі своєю банальністю й посередністю, та інколи ідіотизм надавав посередності пікантності.

Райян ще раз ковтнув кока-коли й зупинив свій вибір на двох молодих жінках, перед якими стояли великі чашки чаю з хмарками пари. Одна з них збиралася заміж і ділилася з подружкою своїми життєвими планами. Райян не міг стримати усмішки, почувши лагідно-наївний тон майбутньої нареченої. Вона мала в собі потенціал.

Він оптимізував настройки. Відкривши об'єктив на f8, одержав достатню глибину різкості. Апарат чудово демаскував накладні вії та чорні, замазані кремом, цяточки.

– З Бобом ми ділимося всім, – казала вона.

– Тобі пощастило, – відповіла подруга. – Мій Кевін завжди знаходить причину, щоб не прибирати зі столу. Те саме і з застиланням постелі. Мене це, зрештою, дратує.

– Розумію. Ми з Бобом ділимо все: ролі, обов'язки, геть усе. Навіть витрати. Все чітко.

– О, чудово. А у нас жодних правил...

- Візьмімо, наприклад, квартиру, яку ми збираємося купити. Боб мені сказав: «Найліпше розподілити між собою витрати: квартиру запишемо на мене і я щомісяця за неї платитиму. Я все беру на себе. Ти ж платитимеш податки, рахунки, їжу, відпочинок». Він підрахував, що так вийде одне на одне, це справедливо, і нам нічого хвилюватися.

- Але... а якщо ви вирішите розлучитися... у нього залишиться квартира... а ти... ти будеш без нічого?

- Ну от... Він - чоловік мого життя, ми одружуємося, а ти думаєш про розлучення.

- Але...

- Ти не віриш у кохання.

Райан закусив губу. Про всяк випадок познімав ще кілька секунд і вимкнув камеру. І аж тоді розреготався.

- Ось так! Ти виграла квиток до Міннеаполіса, красуне!

~ 3 ~

Туман над затокою Сан-Франциско розсіювався, вдалині несподівано відкрився острів Алькатрас, оповитий блакитним маревом. Теплий вітер доносив приємний запах моря, долинали постукування фалів на щоглах пришвартованих вітрильників. Джонатан дихав на повні груди. Він любив цю пору літнього дня, коли ранковий туман тане, немов за помахом чарівної палички, поступаючи місцем сяючому сонцю, здавалося б, немислимому ще кілька секунд до того.

Те, що він у неділю опинився на набережній, місці, як на нього, надміру туристичному, було подією радше рідкісною, але сьогодні щось його мимоволі туди потягнуло.

Щоправда, він ненавидів проводити вихідні без доньки, коли через жорсткий закон про один вікенд із двох він залишався самотнім, дуже самотнім. Однак при звичаївся виходити на променади у рідкісні дні Sunday Streets: коли ціла частина міста ставала пішохідною, вулиці нарешті заповнювали люди, що насолоджувалися прогулянкою, та велосипедисти.

Початок ранку виявився нелегким: йому довелося вручну виконувати конюшину в садку, що за будинком, і обприскати залізним купоросом територію з боку вулиці, щоб позбутися моху.

Довкола нього ставало дедалі більше безтурботної публіки у статечному й дружньому настрої. Стрибали дітки, які раз-у-раз вибухали сміхом, злизуючи величезні порції морозива, що стікало по різках. Сповнений йодом запах морського бризу час від часу перекривали пахощі вафель і свіжоспечених

піріжків, що линули з недалеких кіосків. У радісному гомоні можна було вирізнити уривки якихось розмов.

Натовп перехожих цілком природно привів його в куток пірса, звідки можна було спостерігати за тюленими, що купчилися на автономних острівцях. Він бачив їх сотні разів, але не міг не зупинитись і поглянути ще раз, коли проходив неподалік. Їхні лискучі тіла тісно тулилися одне до одного, наче ті спітнілі туристи, що штовхалися перед загорожею, намагаючись їх роздивитися, причому перші залишалися цілком байдужими до нездорової допитливості других.

Він не міг не запитати себе, хто нестиме відповідальність, якщо балюстрада не витримає натиску й цікаві посиплються в холодну воду Тихого океану. Підприємство, яке її виготовило? Чи той, хто встановлював? Чи управителі Pier 39[1 – Pier 39 – торговий центр на пірсі в Сан-Франциско, популярний туристичний об'єкт. (Прим. перекл.)], які зробили цей пірс комерційним простором, що приваблює цілі натовпи? Відтоді, як вони стали продавати страховки посеред комерсантів регіону, подібні запитання отруювали його розум. Справжня професійна деформація.

Він ішов своїм шляхом уздовж набережної, час від часу ухиляючись від юнака чи юнки на роликах. Невелика джазова група з блискучими мідними інструментами почала стандартну п'єсу Сіднея Беше. Трохи віддалік чоловік років шістдесяти нервово ляскав по кишенях свого одягу.

– Його немає! – повторював він. – Його немає!

– Ти про що? – запитала жінка у великих окулярах, що стояла обіч нього. – Ти про що?

– Про гаманець! Він зник!

– Напевно, залишив його в готелі. Ти тепер усе забуваєш...

– Та ні... Він у мене був... Я певен... Я... О, ось він! У задній кишені, – промовив він, мацаючи ліву сідницю.

– Ти втрачаєш голову, бідолашний ...

Джонатан зворушено глянув на літнє подружжя. Було мало ймовірно, що колись він сам пізнає такий тип відносин.

Вони з Анжелою були разом сім років. І коли вона пішла, помилково звинувативши його у зраді, він відчув справжній шок, період пригнічення, тоді самотності і її відсутності.

Дзеленчання велосипедного дзвоника перебило плин його думок.

Оскільки авто з вулиць прогнали, пішоходи й велосипедисти заволоділи їхніми правами, весело заповнивши шосе. Світлофори капітулювали, безнадійно й без упину кліпаючи. Натовп поступово густішав, заповнюючи вулиці й поширюючи свій гарний настрій у найменші закутки міста.

Час від часу Джонатан поглядав на мобільний телефон, перевіряючи, чи не прийшов електронний лист або есемеска. Інколи комерсанти вирішували свої адміністративні проблеми в неділю й тоді посилали йому листи. Навіть якщо вони інколи йому й докучали, ці контакти трішки ослаблювали болісне відчуття самотності. Зайняти голову справами – гарний засіб позбутися думок про власні проблеми, – казав собі Джонатан. Хоча він не почувався щасливим, зате був зайнятим.

Він простував спокійно, аж раптом його увагу привернуло особливо жваве зібрання. Танцівниця вела за собою добру сотню учасників під ритмічну музику, яка линула з високих колонок.

– Вона талановита, чи не так? – шепнула йому старша пані в рожевому широкополому капелюшку. – Це – Бабет, французенка. Вона приходить сюди кожної Sunday Streets, і щоразу залучає все більше людей до танцю. Стільки енергії...

Сам Джонатан мав французьке коріння по матері. Він народився в Бургундії, де частину свого дитинства прожив у невеличкому селі Кльонізуа. Його батько, каліфорнієць із діда-прадіда, там засвоїв таємниці вирощування винограду, працюючи для відомого замку. Там зустрів і ту, що стала йому дружиною. Кількома роками пізніше родина переїхала в округ Монтерей, на південь від Сан-Франциско, де вони взялися доглядати занедбане виноробне господарство. Десятиліття праці дало змогу поволі піднятися, зрештою їхнє вино набуло певного визнання.

Аж одного березневого дня торнадо повністю спустошив виноградник. Через невдале страхування господарство було приречене на крах. Його батько так і не зміг оговтатися.

Веселі танцівники чудово координували свої рухи, в єдиному пориві. Здавалося, їх щось об'єднує. Джонатан відчув, як у нього наростає бажання до них приєднатися, влитися в коло й розчинитись у вабливому ритмі музики. Через недоречну соромливість він завагався, а тоді заплющив очі, дослухаючись до вібрування ударних у його тілі. Він уже був готовий зважитися й зробити крок, як хтось ухопив його за руку. Джонатан смикнувся й розплющив очі. Перед ним стояла молода жінка, тримаючи його руку своїми тонкими, цупкими, матовими пальцями. Циганка. Щупленька, вона майже повністю ховалась у складках свого темного вбрання.

– Я прочитаю твоє майбутнє.

Вона не зводила з нього гарних чорних очей. Погляд був пильним, проникливим, доброзичливим, хоч і без усмішки. Довкола них вирував натовп.

Молода жінка перевела погляд на Джонатанову руку. Її теплі м'які пальці повільно і лагідно, немов пестячи, натиснули й розкрили його долоню. Він відчув збентеження від чуттєвості її дотику. Вона трішки нахилилась над долонею. Він не заперечив, стояв нерухомо, майже насолоджуючись цим вимушеним контактом, йому, звісно, було цікаво почути, що вона передбачить.

Незворушне обличчя циганки відзначалося правильними рисами, довгі чорні вій трішки загинались на кінчиках, а чорне густе волосся було зграбно стягнуте ззаду.

Несподівано її брови спохмурніли, лоб зморщився. Вона повільно підвела голову, обличчя було засмученим. Джонатан вловив її повністю змінений погляд, від чого кров заholола йому в жилах. Вона сама мала розгублений і розхвилюваний вигляд.

– В чому річ?

Вона похитала головою й мовчки випустила його руку.

– Що ти там побачила?

Із замкнутим обличчям вона відступила, опустивши погляд. Джонатану стало недобре.

– Що? Що там таке? Кажи!

Вона вперто дивилась перед собою, вуста злегка тремтіли.

– Ти... скоро...

– Ну?

– Ти скоро...

Раптом вона різко розвернулась і кинулась навтьоки.

– Лізо, зачекай! – голосно прокричав хтось з-поміж перехожих.

Це була інша циганка, значно імпозантніша на вигляд. Згадана Ліза зі спритністю кицьки прослизала між людьми.

Джонатан кинувся за нею, але в цю мить шлях йому перерізав велосипед, слідом за яким рухався інший. Вся родина проїхала перед ним на велосипедах, не відкриваючи ні найменшого проміжку. Він нетямився від гніву, намагаючись простежити за нею поглядом, переживаючи від думки, що загубить її в натовпі. Він був на межі паніки. Він має, хай там що, її наздогнати й обов'язково дізнатися.

Коли шлях звільнився, він кинувся їй навздогін. Циганка вже була далеко, тепер він бачив її час від часу у цій мішанині тіл і облич. Він відчував, що програє... Але хотів вірити. Він мусить її наздогнати, мусить, хай там що. Він прискорив крок, запрацював ліктями, пробиваючи прохід, наче божевільний. Почулося обурення, та він навіть не озирався, не спускаючи погляду із гнучкого силуету, який так боявся загубити. Якоїсь миті йому здалося, що вона зовсім близько, і він ще більше пришвидшив крок. Зненацька сильна рука могутнього чоловіка різко штовхнула його назад.

– О! Ви ще когось зіб'єте!

Він не відповів і прошмигнув між двома японськими туристами. І випростався лише кількома метрами далі. Де ж вона? Де? Він гарячково роздивлявся натовп. Його штовхали, вибачалися. Він перебігав поглядом по цьому морю облич. Швидше! Раптом праворуч від нього майнула довга чорна коса. Він щодуху кинувся в її напрямку, випроставши руки перед собою, щоб краще просуватись між людьми. Він кричав, щоб їх попередити. Нехай же вони розійдуться, Господи!

Він несподівано вгледів її профіль, це таки вона! І кинувся в її бік, біг, робив зигзаги, зрештою опинився зовсім близько. Рвонувся вперед і схопив її за руку.

Вона жваво обернулася і зупинилась перед ним, розстрілюючи поглядом. Джонатан ледве переводив віддих, вона теж здавалася так само задиханою, як і він. На обличчі виступили краплини поту, що підкреслювало її чорні очі. Її ніздрі роздувались у ритмі переривчастого дихання.

– Скажи! Я маю право знати!

Важко дихаючи, вона незворушно дивилася на нього, але відчайдушно мовчала, наче води в рот набрала.

– Я хочу знати, що ти побачила! Кажи!

Він міцно тримав її за руку. Час від часу їх штовхали перехожі, яким вони стояли на дорозі. Молода жінка стояла так само незрушно. Джонатан уже й не знав, що робити.

– Назви суму, яку тільки хочеш, і розкажи!

Вона далі німувала.

Охоплений відчаєм, Джонатан сильніше стиснув її руку. Від болю аж сльози виступили їй на очах, але вона мовчала, пильно дивлячись на нього з незворушним обличчям. Вуста її залишались безнадійно зімкнутими...

Охоплений гнівом, Джонатан збагнув, що вона не заговорить. Вони стояли, очі в очі, одне проти одного, не бачачи виходу. Зрештою він випустив її руку.

Як не дивно, вона не ворухнулася і далі стояла перед ним. Він почувався розгубленим.

– Будь ласка...

Циганка не зводила з нього очей. Когорта перехожих перед ними розкривалася, потім змикалася, утворюючи щось на зразок кола у своєму неквапному русі.

Джонатан дивився на неї, але нічого не просив. Власне, він ні на що вже не сподівався.

За якусь мить вона заговорила поволі, з жалем.

- Ти скоро помреш.

Обернулась і зникла в натовпі.

~ 4 ~

Звістку про свою смерть ви чуєте не щодня. Передбачення, висловлене у формі вироку, потрясло Джонатана. Приголомшений, він стояв сам-один посеред цього натовпу, гарний настрій перехожих породжував відчай.

Увечері розум поступово взяв гору. Досі він не надавав анінайменшої уваги ворожкам, не більше ніж ясновидицям, гадалкам на картах та всіляким іншим астрологам. Зрештою всю цю дрібноту він скидав до одного мішка, де були ті, що ставлять на легковірність бідного люду, щоб на них заробити. Він бо, Джонатан Коул, здобув освіту і вважав себе досить розумним. Хіба бодай крихта віри у ці нісенітниці не свідчить про повну дурість? Ну ж бо, тільки не дай збити себе з пантелику.

Тільки не дай збити себе з пантелику, повторював він раз у раз два дні поспіль. Однак його міркування, яке він розробив, давало збій: слова циганки не були продиктовані фінансовими мотивами: вона втекла, нічого не вимагаючи...

Не думати про це. Щойно він відчував зародження тривоги, одразу переходив на ознайомлення з новинами на смартфоні або на читання електронних повідомлень. Мріяти про свої проекти – це також гарний засіб подумати про щось інше. Наприклад, про план переїзду в нове помешкання. Щойно результати роботи дадуть змогу підвищити собі платню, він винайме більший будинок, щоб у Клое була своя спальня, коли вона господарюватиме в нього. Йому набридло розкладати й складати ліжко-канапу у вітальні. А тоді можна вже й подумати про заміну своєї автівки, така-от нагода зробити щось приємне собі самому...

Вранці третього дня він прокинувся з головним болем, локальним і сильним. Його збудженому мозку вистачило кілька секунд для встановлення зв'язку. Тривога охопила його... і взялася мордувати. За півгодини він узяв телефонну слухавку.

- Я хотів би записатися до лікаря Стерна.

- Хвилинку, зараз гляну на його розклад, – пролунав жіночий голос, настільки професійний, наскільки й безособовий.

- Це... терміново.

Залунала млосна й солодкувато-нудотна фортепіанна мелодія. Він терпляче чекав, тривога заповнювала його дедалі більше. В голові вирували безладні

думки. Він уже бачив себе в лікарні, після операції на мозку. Власне, чи його страхування покрие цей вид втручання?

- Зачекайте, у мене інший дзвінок.

Знову фортепіано стікає ніжністю.

Крізь відчинене вікно він чув крики Гарі, торговця мафінами. Дворик позаду його крамнички переходив у квадратну галявинку, яка примикала до садочка за Джонатановим будиночком. Під час літніх канікул його хлопчакі проводили там практично весь день і Гарі репетував на них при найменшій нагоді. Бідолашні малюки діставали по повній за абищо. Слід визнати, що його справа здавалася не надто успішною; попри гарну якість мафінів, клієнтів було небагато, і від ледве зводив кінці з кінцями...

Фортепіано не стихало. Джонатан раптом схопився. Головні болі траплялись у нього і в минулому, чому ж він так запанікував цього разу? І відчув, як у ньому нарастає гнів і зрештою поклав слухавку. В усьому цьому винна та чортова циганка! Якби вона не вклала ті ідіотські думки йому в мізки, до такого не дійшло б!

Він був злий, як чорт. Злий на неї, злий на самого себе за те, що мимоволі піддався її впливу. Як вона могла таке стверджувати? За яким правом? По суті, що вона могла про це знати? Ну? А якщо він справді має померти, то коли? Це єдине, що має значення, хіба ні?

Він вийшов поснідати в місто. Йому потрібно переключитися на щось інше перед тим, як зустрітися з партнерами, навіть якщо в нього й не дуже багато часу.

Надворі було ще прохолодно. Він глибоко вдихнув повітря. Одна з безкоштовних речей у цьому нищому світі. Вони таки знайдуть засіб виставити за нього рахунок, наприклад, тоді, коли його доведеться очищувати. Він привітав себе з тим, що підписав в інтернеті петицію про заборону автомашин, в яких найшкідливіші викиди.

Щоб не гаяти часу, він пішов до Гарі. Одразу при вході вловив запах свіжообсмажених кавових зерен. Атмосфера була сумненька – один-єдиний клієнт у кутку – але мафіни були смачні, хоча й дрібнувати з огляду на ціну.

Гарі підійшов мовчки, ледь чутно буркнувши «Добридень». Над його невеликими, трохи примруженими очима височіли густі, чорні, завжди насуплені брови, у той же час рот ховався в густій бороді, через що він скидався на великого ведмедя.

Він вислухав замовлення, так само маломовний, як і завжди, та скупий на усмішку. Брак великодушності в нього поширювався на всі сторони.

На екрані, закріпленому високо на викладеній червоною цеглою стіні, обличчя журналістки CNN, яка брала інтерв'ю в чемпіона з тенісу Остіна Фішера. Якщо він виграє турнір, то поб'є абсолютний рекорд числа перемог на Гранд Слемі. Отже напруга дуже сильна, пояснювала журналістка трішки ушипливим тоном. Власне, Остіну Фішеру досі ще не вдавалося проявити себе

на Флашинг Мідоу, чия швидка поверхня для нього малосприятлива, нагадала вона, наголошуючи лукаво там, де це завдає болю.

Джонатан вдивляється в обличчя звитяжного чемпіона, яке тепер зайняло весь екран, логотип «Найк» прочитувався практично на всьому одязі. Він одразу впізнає кадри повторно показаного матчу, зняті в процесі останньої перемоги тенісиста. Усмішка нечасто з'являлась на його обличчі, гра була жорстко-ефективною й надавала йому невмолимого вигляду. Можливо, саме через це він і не викликав ентузіазму в уболівальників, попри подолання себе, яке він утілював.

Раптом, жуячи мафін, Джонатан усвідомив, що головний біль зник.

На момент завершення сніданку рішення було прийнято. Знайти циганку й почути пояснення, які вона мусить йому дати. Немає нічого гіршого за непевність та невизначеність. Вони заповнюють розум, який розпачливо шукає відповідей, що їх так потребує. Він не мав наміру провести решту своїх днів, розмірковуючи, наче навіжений, чи живучи в безпричинному страхі. Наступними вихідними він дізнається більше.

Джонатан розплатився, перевірів решту. Попереднього разу його мало не надурили: Гарі дав решту з п'яти, а не з десяти доларів. Джонатан не був певен, чи він не зробив це зумисне.

Решта тижня минула без особливих клопотів. Він присвятив себе роботі, щодня борючись за досягнення цілей, що їх він та його партнери собі визначили.

Здобутком стала можливість укоротити язик Майклові, який якось сказав йому, вмираючи зі сміху: «Якби я був твоїм клієнтом, твій вигляд не викликав би в мене довіри». Ця фраза регулярно виринала з минулого, він знову бачив цю сценку, вона раз у раз крутилась йому в голові, яка тоді наповнювалась бажанням реваншу. Перемогти Майкла цілком можливо, працюючи без упину.

Коли прийшла п'ятниця, Джонатан раптово усвідомив, що через догляд за Клоє цими вихідними він не зможе піти на розшуки циганки. Думка взяти її з собою – неприпустима... однак відчував, що чекати довше він не в змозі. Він мусить її побачити, поговорити з нею. Йому забракне мужності потерпати ще цілий тиждень.

І врешті-решт узяв у руки телефон.

– Анжело, це я, Джонатан.

На тому кінці мовчання.

– Алло! – сказав він.

– Слухаю тебе, Джонатане...

– Я... у мене невеличка проблема... І...

- Дай вгадаю: ти зайнятий цими вихідними?
- Ні, тобто... так... зрештою...
- Йти прямо до мети, Джонатане. Я зайнята. На мене чекають рослини...
- У неділю я хотів би привезти Клое трохи раніше, ніж зазвичай.

Мовчання.

Зітхання на другому кінці дроту.

Джонатан не наполягав.

Настали вихідні. У свої сім років Клое звично заповонила невеличкий будинок своїм гарним настроєм. В суботу вони поїхали на узбережжя Стінсон. Усю минулу ніч дув сильний вітер, і вищі, ніж зазвичай, хвилі з шумом розбивалися на піску, розкидаючи бризки з солоним запахом.

Донька до обіду гралася на пляжі, вирила в піску басейн, споруджувала замки і – це її улюблена гра – бігала по воді, перестрибуючи через кожен наступну хвилю.

- Татку! Ходи гратися!
- Трішки пізніше, любя...

Він спостерігав за нею бічним зором, відповідаючи водночас на імейли клієнтів. Якщо їх залишити без відповіді, тому всьому не можна буде дати ради.

- Ну ж бо, тату...

Нарешті їй вдалося зтягнути його у воду, вона, репетуючи, висіла в нього на шиї й забризкувала страшенно холодною водою. Протестні вигуки Джонатана тонули в її сміхові.

Щоб пообідати, вони розташувалися на терасі Parkside Cafe, у тіні високої пінії, пахощі мільйонів нагрітих на сонці голочок якої заповнювали все довкруг. Потім Клое помчала до ігрового майданчика, що навпроти.

- Ходи зі мною! – благала вона.
- Біжи, біжи, я на тебе подивлюся.

Джонатан сів на лавку, заздрячи доньчиній життєрадісності й безтурботності. Спостерігаючи за її грою, він намагався використати цей момент, але хіба можна розслабитися, коли твоя голова забита тисячею й однією річчю, які слід вирішити, і стосовно яких ти знаєш, що вони нагромаджуються, доки ти нерухомо і бездіяльно тут сидиш? Немов колючки, вони нагадували про себе у вигляді потаємних думок, що одна за одною

обсідали його: прибрати в погребі, скопіювати й зберегти тисячі фото, доки вони через якийсь випадок не зникли, зробити покупки – не забути про кухонні рушнички «Сопалін» – скористатися літом і пофарбувати віконниці, доки не згнили, вимити авто, полити садок і, звісно... виполоти конюшину, щойно виросте. А... авжеж, дідько: написати відповідь тітоньці Марджі, яка гарно описала своє життя в рукописному листі, чого тепер ніхто не робить. Ще місяць тому... Ганьба...

Раптом зринув спогад про циганок. Він уявив, як вони священнодіють на пірсі, перед Pier 39.

Знову тиждень очікування... Прикрого очікування.

– Ну ж бо, тату...

Джонатан труснув головою, намагаючись усміхнутися. Як же він може гратися з донькою, маючи всі ці клопоти на голові?

Але Клое не відступалася. І підійшла до нього.

– Тоді розкажи якусь історію!

– Гаразд, гаразд.

– Так! Так! Супер!

Вона повисла на ньому.

– Отож... це історія...

У цю мить задзвонив телефон. Номер потенційного клієнта, до якого він намагався добитися вже два дні.

– Любонько... одну хвилинку, це дуже важливий дзвінок. І, будь ласка, не галасуй... тихо!

Наступного дня вони вирушили кататися на велосипедах на березі моря. Приїхавши до Ломбард Гейт, повернули на захід, обернувшись старанно спинами до проклятого пірса. Виїхали на Презідіо й помчали між гарненькими будиночками узбережжя й височенними хвойними деревами, що виділялись на небі. Морське повітря дарувало задоволення. Океан голубим сапфіром тягнувся скільки сягало око, ледь-ледь збрижений лагідним вітром. Час від часу з'являвся стрункий силует Голден Гейт, наче підступний художник розважився, закривши бухту помахом помаранчевого пензля. Клое з усієї сили крутила педалі свого велосипедика, радісна, вона так і промінилася заразливим щастям, з широкою усмішкою на вустах, що наповнювала радістю Джонатана. Йому навіть вдавалося забувати про почуте відразливе передбачення. Аж раптом, на скруті одного з численних віражів маршруту з'явилося Національне кладовище, і вигляд тисяч білих хрестів, якими були всіяні схили, негативно вплинув на його моральний дух до кінця прогулянки.

Він відвіз Клое до матері чітко у звичну годину. Як щоразу, усміхнувся, щоб приховати звичний розрив при прощанні. Почекав, щоб зачинилися жовті двері маленького будиночка й квапливо від'їхав. Зараз 19:01. Хтозна.

Туристи, очевидно, вже пішли з причалу й повернулися в готелі, та й місцеві мешканці повернулись до домівок після недільної прогулянки. Однак варто спробувати. Дія полегшує тривогу.

Він боровся зі спокусою перевищити швидкість – бажання заплатити штраф не виникало, – а тоді побіг до пірса, шлунок скрутило у вузол. Він відчував якийсь страх, і чим ближче підходив до того місця, тим більше дерев'яніли ноги. Всупереч сподіванням, там було повно людей, які насолоджувалися погожим вечором. Він виліз на лавку, щоб уздовж і впоперек оглянути все довкола, і не один раз. Жодного сліду циганок. Він перетнув площу, ковзаючи поглядом по натовпові, виглядаючи довге чорне волосся, вдивляючись в обличчя. Нічого. Він пройшов до самого краю пірса, а тоді повернувся, тримаючись іншої сторони набережної. Він був насторожі, чуйним і пильним. Намарно. У ньому повільно наростало розчарування. Він попрямував до мандрівного продавця морозива.

– Чого бажаєте? – запитав чоловіч'яга років п'ятдесяти, з матовою шкірою й волоссям кольору воронячого крила, прямим, недбало підстриженим, що спадало йому на обличчя.

– Одне запитання: чи ви бачили сьогодні циганок? Тих, що читають по руках...

Чоловік примружив очі.

– Навіщо вони вам? – запитав він підозріливим тоном.

– Одна з них... передбачила мое майбутнє. Мені хотілося б дізнатися більше... Хотів би... всього лише другого сеансу. Ви їх знаєте?

Якусь мить той мовчки розглядав його.

– Вони були тут сьогодні опівдні. А де вони зараз – мені невідомо.

– Вони приходять сюди кожні вихідні?

– Я не керую їхнім графіком. Який смак бажаєте, мадам?

Джонатан трохи постояв, роздивляючись натовп. Потім, згнітивши серце, побрів до авто. Найближчими вихідними він знову випробує свою удачу. Але в глибині душі сам у це не вірив. Він уже відчував, що йому слід навчитися не заціклюватись і забути те дурнувате, нічим не підтверджене передбачення. Якби лінії на руці щось та розповідали про наше життя, вчені вже давно про це знали б. Ліпше одразу ж забути про всі ці дурниці. Перегорнути сторінку.

Раптом пригадався Джон, товариш по факультету, який за допомогою настінного годинника передрік, що у нього буде... син. Він не стримав усмішки на цю згадку, от тоді він її і побачив, усього за кілька кроків перед ним. Не ту, яка читала по його руці, а іншу, кремезнішу й старшу, яка кликала Лізу, коли та тікала. Він буквально на неї налетів.

– Де ваша подруга? Я хочу її побачити.

Та не налякалась і зміряла його твердим поглядом.

- Що тобі потрібно? - запитала дуже грубим голосом. - Це моя сестра, ти її вже бачив. Чого ще хочеш?

І, не чекаючи відповіді, різко схопила його руку й розігнула пальці. Він зіщулився, але не заперечував.

- Ліза тобі вже сказала, - вона безцеремонно відкинула його руку. - Ти помреш. Так написано.

- Що дає вам підстави таке стверджувати? Просто обурює те, що цим ви морочите людям голову!

- Якщо не хочеш цього слухати, чому повернувся?

- І коли я маю буцімто померти? Коли?

Вона зневажливо дивилася на нього. В її очах не проглядалося ні краплі жалю.

- Ти вже мав би померти. Вважай себе щасливчиком. Але до кінця року тобі не дотягнути. А тепер відчепись від нас.

Лютість її слів наче прицвяхувала його на місці. Геть приголомшений, він дивився, як вона йде геть.

~ 5 ~

Наступні дні були особливо важкими. Джонатану здавалося, що його гупнули чимось важким по голові. І хоча першій циганці він не дуже й повірив, тепер вважав, що це серйозно. Звісно, він відчував відразу до її нестерпної сестри, що мала таку огидну поведінку, але найстрашнішим було те, що попри все він відчув... її ширість. Нечувана відсутність бодай крихти співчуття чи найменшого співпереживання, але присутня... ширість. Своєрідна брутальна відвертість, яка обеззброє і спустошує.

Звичайно, можна бути ширим і все-таки наплутати, помилятися й бути в собі упевненим. Неважливо... Через усе це Джонатан стояв наче онімілий, повністю очамрілий. Йому здавалося, що світ хитається під його ногами, що його життя от-от зазнає краху. Він, який ніколи не переймався тривалістю свого існування, тепер спіймав себе на тому, що роздумує про його завершення, і ця думка була... неприйнятною, нестерпною.

Він спробував вести нормальний спосіб життя. Змусив себе вставати вранці у звичний час, мляво виконував звичні обов'язки, брався за свої професійні й особисті господарські завдання.

Після тижня такого напівлетаргійного стану він «прокинувся» й наважився на зустріч з лікарем Стерном. І захотів повного обстеження. Аналізи крові, рентгени, МРТ: повний набір. Лікар виписував призначення, щоразу

відсторонено повторюючи, що за відсутності найменшого симптому страхова компанія відмовиться оплачувати. Йому подали рахунок на 7800 доларів, від якого йому відібрало мову.

Він сприйняв це як велику несправедливість. Якби він був багатим, то міг би діяти і, при потребі, вчасно пролікуватись. Він день за днем переживував свою озлобленість, потім вирішив змиритися. Зрештою, хіба ті медичні обстеження потрібні? Якщо йому судилося померти, він помре так чи інакше. Хіба можна протистояти долі? Хіба історія Катерини Медічі цього не підтверджує? Її астролог Коменд'єр передрік, що вона піде з життя біля Сен-Жермена? Все життя вона старанно трималась оддалік усіх місць, що так називалися, готова навіть віддати наказ припинити спорудження палацу Тюїльрі, бо він надто близько від Сен-Жермен д'Оксеруа. Але настав день, коли вона захворіла, і так тяжко, що до її узголів'я прислали священика. Агонізуючи, вона в останньому пориві обернулася до нього й запитала, як його звуть. Той лагідно й підбадьорливо відповів: «Жюльєн де Сен-Жермен». Вона виричила від жаху очі й віддала Богу душу.

Джонатан стомився. Він почувався, як пташка, крила якої пошматовувало дробом в польоті.

Попри все, він далі чіплявся за звичне життя, навіть якщо йому ставало дедалі важче усміхатися, як того вимагала його посада й ролі чоловіка, батька чи сусіда. Зустрічі, перемовини, заперечення, підписи, дорожні затори, недосягнуті цілі, гаразд, пане потенційний клієнте, ні, пане клієнте, а ще покупки, прання, миття посуду, прибирання, сміття, рахунки, петиції... Щоденна боротьба відновилася, просто життя втратило гостроту, якою воно могло відзначатися, смак, який він доти не думав оцінювати і втрата якого ошляхетнювала його а posteriori. Цінність життя дається збагнути, коли виникає загроза його втрати.

Тепер смерть постійно витала над Джонатаном, накладаючись нишком на його існування. Окрім страху, який мимоволі мордував його, розум відкидав проекти, які раніше привертали його увагу: він мав звичку втішатися теперішнім, яке не виправдало надій, проектуючись у майбутнє, засіяне невеликими приємними обіцянками: відпустка в наступному році, перспектива купівлі чогось новенького з меблів, пари шкарпеток, нового авто, надія на зустріч, зокрема очікування дня, коли він нарешті зможе переїхати у просторіший новий будинок. Всю цю будучину, за яку він досі чіплявся, раптом немовби відібрали. Майбутнє зникло. Йому залишалося тільки те, що він мав зараз, це безрадісне, всипане проблемами нинішнє, без надії на розвиток.

Якось вранці, збираючись вставати, щоб іти на роботу, він зрозумів, що більше так тривати не може. Серцю було байдуже, він більше не знаходив спонукальних мотивів. Не було сили, щоб встати.

Розгубленість, що його охопила, підвела Джонатана навіть до перегляду попереднього існування. В чому полягав сенс такого життя? Куди воно вело? Безупинна робота, подолання труднощів в очікуванні вихідних, коли можна задовольнити в певних крамницях ті кілька бажань, які суспільству вдалося в ньому зародити, і відчутти незначне й нетривале задоволення. А тоді знову робота, щоб так само провести наступні вихідні. Чи ж життя – це не чергування запеклої роботи й минутих, ефемерних задоволень?

Що ж до його таємного амбіційного задуму – перевершити самого себе і стати кращим порівняно з Майклом комерційним працівником, – то тепер він не мав аніякісінького сенсу. Йому здавалося, що цей задум є джерелом сміховинної мотивації, позбавленої реального інтересу. І чи мала сенс сама його робота? Підписати дедалі більше договорів... Врешті-решт, навіщо це потрібно?

Джонатан відчував потребу зробити паузу, розірвати цей пекельний ланцюг, поглянути збоку. Вирішити, що він хоче робити решту свого життя. Якщо він усе-таки має померти ще до кінця року, що йому хотілося б пережити впродовж цих останніх місяців?

Він зібрав партнерів і пояснив їм, що особисті проблеми змушують його зробити перерву. Для них його відсутність не матиме фінансових наслідків: розподіл прибутку ведеться пропорційно до кількості підписаних кожним контрактів. Його асистентка заопікується справами, які вже розпочато.

– Ти надовго? – запитав Майкл.

Джонатан глибоко зітхнув. Він не мав анінайменшої уяви.

– На стільки, скільки буде потрібно....

Анжела вислухала без жодних коментарів.

Цього дня Майкл люб'язно провів його до дверей кабінету.

– Я розумів, що щось не так, – сказав він, понизивши голос. – Ти не квапся і подумай про мою пропозицію.

Повернувшись додому, Джонатан кинув у дорожню сумку необхідний мінімум, стрибнув у старенький білий «Шевроле» і помчав на шосе № 101, прямісінько на південь. Звільнене від звичного ранкового туману, осяяне блакиттю небо здавалося бездонним.

~ 6 ~

«Ми одразу ж поговоримо з Евою Кемпбелл, нашим спеціальним представником у Флашинг Мідоу».

«Отож, Тоні, уявляєте, Остін Фішер здобув перемогу у першому турі US Open. Він швидко впорався із симпатичним австралійцем Джеремі Тейлором, який займає сорок третє місце у світі. Бездоганий матч, зіграний у три сети, 5-2, 6-4, 6-3. Зараз Остін поруч зі мною...»

– Ти так і сидітимеш, втупившись в екран? – запитала Анжела.

Вони сиділи на терасі кав'ярні, що на площі, біля широко розчинених вікон. Майкл не зводив очей зі встановленого на внутрішній стіні екрана.

- Зуб даю, він таки виграє турнір.
- Геніально, - вимовила вона з притаманним тільки їй сарказмом.
- Уяви лишень: він поб'є рекорд перемог на Гранд Слемі, він...
- Це змінить мое життя.

Анжела взяла зі своєї тарілки гамбургер і вп'ялася в нього міцними зубами.

- І ти визнаєш, що це все-таки непра...

Анжела перебила його з повним ротом.

- Клоє не будитиме мене вночі, їй більше не снитимуться кошмари...
- Припини...
- Клієнти підписуватимуть контракти без перемовин...

Майкл розреготався.

- Анжело...
- Ні-ні, дивись далі. Мене не існує...
- Ти ж бачиш, мені це підсувають, цьому годі опиратися...
- У будь-якому разі тобі вдається опиратися бажанню поговорити з жінкою, яка сидить навпроти.

Майкл розсміявся.

- Тільки не треба робити з мене новий дренажний стік твого настрою...

Анжела теж усміхнулася. Майкл знову наповнив її келих вином.

- Як гадаєш, Джонатан повернеться чи покине справу? - запитала вона.
- Звісно, повернеться.

Анжела нахмурила брови.

- Минулого разу ти був іншої думки...
- Так... і все-таки я гадаю, що він оговтається і повернеться до праці. Чим більше я про це думаю, тим більше вважаю, що він належить до типу людей, які за щось чіпляються. Тут, в агентстві, він поєднаний із життям.
- Ти вирішив зіпсувати мені настрій, щоб потім цим докоряти?

Майкл усміхнувся.

- Ні, але... гадаю, ти марнуєш час на сподівання. З цього нічого не вийде.

- Ти таки хочеш зіпсувати мені трапезу?

- Ваша ситуація справді нестерпна...

Анжела зітхнула і знову вкусила гамбургер.

- Якими ж підлими можуть бути чоловіки...

- Дякую за узагальнення...

- Нездатними брати на себе відповідальність...

- Цього все-таки не скажеш про Джонатана.

Анжела стенула плечима.

- Ти ніколи не вгадаєш, що він мені сказав у той день, коли, повернувшись додому, я застала його з дівкою з виваленими цицьками.

- Ану-ну...

«Це не те, що ти думаєш... це всього-на-всього нова няня... власне, вона претендує на це місце...»

Майкл стримав усмішку.

- Ти, певно, була шокована.

- Я запитала, чи не готувався він провести тест на вигодовування груддю. Для нашої семирічної доньки.

Майкл розреготався.

Анжела ще раз укусила й продовжила жувати, дивлячись у порожнечу.

- Хочеш щось почути? - запитав Майкл.

- Що саме?

Майкл глибоко вдихнув.

- Бачиш, думаю, якби я був на твоєму місці, я сам покинув би нашу контору. Щоб перегорнути сторінку, раз і назавжди.

- Сьогодні таки мій день. Тішуся, що прийшла...

- Я просто висловив свою думку...

- Нізачо в житті! Ти мене чуєш?

- Я сказав це просто так...

– Крім того, що я одна мушу виховувати Клое, то саме мені доведеться шукати нову роботу та ще в нинішні часи... Може, ще щось?

– Розумію твою реакцію, але ти маєш подумати про свої інтереси в цілому і діяти не лише з огляду на Джонатана.

– Я не можу щоразу жертвувати собою...

Майкл ковтнув вина.

– Не варто квапитися, маєш поміркувати. Якщо зміниш думку, переговори зі мною. Можливо, в мене буде гарна пропозиція для тебе.

Камера змінила масштаб зображення. Стало видно всю терасу загалом, широким планом, і Райян вимкнув камеру.

Все це не варто відзнятого минулого разу з вікна спальні, коли він захопив Джонатана навпочіпки в саду за виконанням конюшини, паросток за паростком, замість того, щоб посипати гербіцидом, як усі люди. Відео мало успіх. 114 лайків і 17 коментарів.

Райян ковтнув кока-коли.

Він угледів на терасі двох юнаків за розмовою. Жвавий діалог. Скерував на них мікропараболу й налаштував звукоприймач. Потім ввімкнув запис.

~ 7 ~

Дорога 101 йшла повз затоку Сан-Франциско кілометрів двадцять, потім години дві виляла по суші і вже перед Монтереем знову виходила до океану. Трохи далі на південь рослинність обабіч дороги ставала дедалі ряснішою, і від панівних у пейзажі сосон линули канікулярні пахощі.

Сонце було досить височенько, коли старенький Джонатанів «Шевроле» в'їхав на алею, утворену кипарисами й бугенвіліями. Після чергового віражу виник тітчин будинок, гарний білий будинок, чарівний, хоч і без претензій, у зеленому футлярі. Він вимкнув мотор і відчинив дверцята. Ніжні пахощі квітів за одну мить повернули його у тридцятирічне минуле. Йому шість, сім'я щойно повернулася з Франції, вони вперше навідали тітоньку Марджі. Щойно він вийшов з машини, його огорнули змішані аромати троянд, клематисів і жимолості, які наповнювали це місце райськими пахощами, немовби якась фея розсипала жменю чудодійного пилку на дім і сад при ньому. Трьома десятиліттями пізніше ті самі квіти відродили те саме почуття.

Він підійшов до будинку. Гравій на доріжці скрипів під його ногами. Внизу, якусь сотню метрів далі, виднівся океан глибокого ультрамаринового

кольору, який проглядав крізь гілля високих столітніх сосен, скручених вітрами багатьох зим. Він здавався сплячим.

Тітонька Марджі вийшла на веранду з тією самою усмішкою, яку демонструвала тридцять років тому, вперше його побачивши, ті самі сяючі радістю, жвавістю і навіть певною часткою пустотливості очі, що рідко трапляється в осіб такого віку.

Вона прожила дивне життя. Відомо, що вона мала трое чоловіків і принаймні стільки ж професій: як археолог вона спеціалізувалася на вивченні черепів перших жителів планети, віддавши перевагу людям замість каміння, і так працювала більше двадцяти років. Потім одного дня заявила, що живі цікавіші за мертвих, і пішла вчитися, цього разу вибравши біологію. Пропрацювавши кілька років у лабораторії, створила власну фундацію, Джонатан так і не добрав, якого напрямку. Йшлося про наукові дослідження території, що їх наука зазвичай оминає.

Десяток років тому вийшла на пенсію, але залишилася почесним президентом фундації. Він підозрював, що вона так і не перегорнула сторінку і далі зберігала контакти з науковцями.

– Твоя кімната готова, – сказала Марджі. – Можеш бути тут, скільки тобі заманеться.

Вони обнялися.

– Я давно нічого від тебе не мала, – сказала вона. – З цього зробила висновок, що в тебе ніяких проблем.

– Марджі!

Вона засміялася. Вона не помилялася, в глибині душі Джонатан відчував провину: він справді рідко її провідував, якщо не потребував допомоги, незважаючи на те, що щиро її любив. Наші життя з їх стрімким плином інколи змушують нехтувати тими, хто нам дорогий.

– Знаєш, – сказав він, – я отримав твого листа минулого місяця. Хотів відписати, але не мав часу.

– Рада тебе бачити, добре зробив, що взяв відпустку. Якщо нічого не бачити довкола себе, окрім роботи, так і телепнем стати не довго.

Він зайшов у відведену йому кімнату, гарну кімнату на другому поверсі будинку: білі стіни, меблі, що відзначаються старомодним шармом, пофарбовані в пастельні тони, трішки затхла атмосфера. Практично скрізь картини, гравюри й старі фото Індії, Єгипту чи Середньовіччя: всі місця, де вона вела археологічні розкопки. На столику в узголів'ї лежала книжка Карла Ясперса. Джонатан підійшов до вікна й розчинив його. Легеньке порипування дерева у петлях. Западне повітря саду проникло в кімнату й затопило її. Пейзаж був дивовижним. За пишним садом блакить океану простягалась у нескінченність. Джонатан вихилився з вікна й на повні груди вдихав лазур.

Гамір та забруднене повітря міста здавалися далекими, дуже далекими, як і зумовлені його роботою стреси.

Наступного дня він був змушений з прикрістю констатувати нову поломку своєї машини. І одразу ж відчув досаду, мало не гнів: чи ж невдачі переслідуватимуть його навіть тут? Чи ж йому доведеться боротися проти всього до самого скону? Чи така справді його доля?

– Чи років через двадцять ти все ще про це думатимеш? – лукаво запитала Марджі, помітивши його розгубленість.

– Про що?

– Про цю поломку.

– Ну... звісно, що ні. Або що?

– Тоді негайно про неї забудь, – хитрувато порадила вона.

Він ошелешено глянув на неї.

Вона здавалась зовсім тендітною порівняно з гарною стелою, що стояла в кутку саду. По суті, це копія тієї, яку вона знайшла в Аравії на початку своєї кар'єри. Пречудово вирізьблена, вона була вкрита арамейськими письменами.

– Тільки не кажи, що купа брукхту здатна керувати твоїм настроєм, – попередила вона.

– Це зумовлено тим, що мені доведеться дзвонити майстру, казати, що його ремонт протримався недовго, доведеться злитися, дискутувати, можливо, погрожувати... Мене дістала необхідність за все боротися.

Марджі розсміялася.

– Не бачу в цьому нічого кумедного.

– Навпаки, мій бідолашний друже!

– Що саме?

– Ти нагадуєш мого першого чоловіка! Він також сприймав життя як постійну боротьбу, щохвилинне протистояння. І шаленів через те, що я весь час мала гарний настрій. Вважав, що мені щастить, що мене оберігає доля, тоді як йому щоденно доводиться вести боротьбу проти цеглин, що падають йому на голову. І лише під кінець життя збагнув, що більшість неприємностей були наслідком його сприйняття життя, аж ніяк не причиною...

Вона повернулась і пішла в дім, приголомшений Джонатан залишився наодинці з її словами, які видавались не зовсім раціональними.

– Тимчасом, – гукнула вона з кухні, – бери мій старий драндулет, йому буде приємно проїхатись трохи далі. Я використовую його раз на тиждень, ідучи по покупки, він, напевно, страшенно нудиться.

– Твоя страховка це дозволяє?

– Розслабся.

Двері гаража розчинилися зі страшенним скреготом, випустивши легкий запах затхлості. Старий кабріолет «Тріумф» був випущений десь у 1970-х. Темно-червоний з чорним, трішки збляклим капотом.

Він чмихнув і рушив без особливих труднощів з глухуватим гудінням. Джонатан відкинув капюшон і надів сонячні окуляри.

Невдовзі він перетинав вузьенькі безлюдні шляхи довкола Біг-Сур серед зелених гір, порізаний рельєф яких губився в морі. Повітря на узбережжі було запашним, а сонце здавалося вічним. Йому вдалося вирватися зі свого сповненого стресів повсякдення і несподівано відчути бажання насолоджуватися кожною миттю свого часу. Якщо справді написано, що він помре молодим, йому слід вповні використати кожную мить, а не терпіти повсякдення, нарікаючи на долю. І якщо життя полягає тільки у тому, щоб користатися задоволеннями, які воно може дарувати, він цілком певно вибрав гарне місце, щоб насолодитися смаками цього світу. Тож віддав собі один-єдиний наказ: насолоджуватися кожною секундою, не згадуючи про смерть.

За тиждень він ознайомився з більшістю невеличких симпатичних ресторанчиків узбережжя, пірнав у прохолодну воду забутих невеличких бухточок, дрімав на піску, споглядаючи зорі, куштував разом із Марджі випічку, таємницю якої вона ревно приховувала, ходив берегом, дослухаючись до чаїних криків, танцював на терасі нічного клубу просто неба, всотував насолоду флірту без майбуття і щовечора спостерігав захід сонця зі склянкою шардоне в руці.

Він, звісно, залишався на зв'язку. Імейли і читання новин на сайтах преси онлайн були настільки частиною способу його життя, що він не міг без цього обійтися. Тож дозволяв собі відповідати на окремі запитання клієнтів, інших відсилав до асистентки. І день за днем був у курсі усіх подій сьогодення.

Відпочинок наче ліричний відступ, відкритий лагідному безтурботному існуванню, йшов йому на користь, і він нестримно поринув у байдикування.

Втім, після певного періоду такого легкого життя у глибині душі виникло невиразне відчуття його беззмістовності. Неробство, звісно, було приемним, втім, не зовсім задовільним і не приносило радості. На зміну одним приходили інші задоволення, та їхня інтенсивність поступово спадала, підштовхуючи його до пошуку нових насолод. Він почав розуміти, чому солодке життя деяких багатих дітей так легко вирулювало на вживання важких наркотиків. Виникла й інша проблема – час. Час щодень пришвидшувався. І хоча його дні були малоактивними, вони, здавалося, минали, як одна мить. Він починав відчувати, що його перебування тут, як і решта життя, мине дуже швидко.

Йому хотілося знайти засіб затримати час. Коли він був хлоп'ям, день після обіду видавався довгим, дуже довгим. Але в дорослому віці життя мчало дуже шпарко: кожен рік здавався коротшим за попередній. Між іншим, друг-фізик

пояснив йому: з точки зору сприйняття, у віці шістнадцяти років ми досягаємо половини життя.

~ 8 ~

Нічогісінько, щоб заморити черв'ячка. Одні банальності, зовсім нецікаві.

Кришечка алюмінієвої бляшанки гучно розірвалась і сухо тріснула, коли Райян її відірвав. Кока-кола полилась у склянку, наповнюючи її піною, що шумувала й піднімалась. Райян, не чекаючи, доки та спаде, підніс склянку до вуст. Знайомий запах. Маленькі бульбашки розривалися, розсипаючи мініатюрні крапельки, які поколювали слизову.

Він тричі ковтнув і відставив посудину. Підніс руку й рукавом чорної футболки витер уста.

Минуло два дні, як він нічого не друкував у блозі. Й відчував у собі душу зголоднілого тигра.

Райян перетнув вітальню, зайшов у спальню й замислено глянув у вікно.

Погляд зверху вниз на анфіладу садочків біля будинків його вулиці й паралельного проспекту рідко коли щось давав.

Єдиною людською істотою в полі зору був той тип Гарі, який, як і щоранку, переглядав свою пошту, сидючи в садовому кріслі з білого пластику, що стояв у траві. Смертельно нудна картинка. Продавець мафінів знизував плечима при читанні кожного листа. Снодійний засіб вищою мірою.

В інших садках теж нічогісінько. Нічого в найближчих будинках, де він крізь шибки обхідним шляхом міг уловити фрагмент інтимності.

Розгніваний Райян повернувся у вітальню, а тоді різко зупинився, у нього майнула думка. Дурість присутня не тільки у словах чи діях. Її також можна углядіти і в поведінці. Кумедність ситуації може проявитись у повторюваності. Саме так, цей ведмідь Гарі був урешті-решт кумедним зі своїм ідіотським сумом. За умови, що з цього зробити щось на кшталт серіалу... Якби вдалося зробити так, щоб інтернайти щодня чекали на Гарі, який знизує плечима, читаючи свою пошту, це могло б безперечно стати кумедним. Райян повернувся у спальню й налаштував камеру на чоловіка. Великий план. На відстані дев'яносто два метри мікропарабола одразу вловила шурхіт конверта при розриванні. Диво технології. При наближенні видно, що Гарі насупив брови, виймаючи лист. Прочитав його і знизав плечима. Райян розреготався. Ну звісно! Гарі – це таки персонаж! Справжнісінький! Йому належить вивести його на кін...

Звичайно, в цьому більше ризику, ніж при фільмуванні групи людей у громадському місці. Втім, імовірність того, що інтернавт з Міннеаполіса знає якогось невдачу із Сан-Франциско, близька до нуля. До того ж Райян вжив запобіжних заходів. Його блог розміщено на нелокалізованому сервері.

Щоб дістатися до нього, потрібно ідентифікувати й обійти кілька серверів-екранів. Ніхто не завдасть собі стільки клопоту заради такої абищії.

П'ятнадцятьма хвилинами пізніше Райян натиснув на «Enter» і на блозі з'явилось зображення Гарі, тимчасом він друкував заголовок «Життя нікчем – епізод 1». Райян був певен: він стане першим у довгому серіалі.

~ 9 ~

– Ти не хотів би просто походити?

Пропозиція Марджі захопила Джонатана зненацька.

– Походити?

– Так, тут скрізь стежки. Людей немає, проте дуже гарно.

Справді, скрізь було дуже гарно, він зі здивуванням по-новому відкривав місця, які минав, сидючи за кермом «Тріумфу». На великій швидкості втрачаєш емоційно те, що дістаєш завдяки відчуттям.

Природа була пишна, рясна й запашна. Одні схили були вкриті яскраво-зеленими кущами, низькорослими деревцями й чагарниками, серед яких де-не-де проглядалися дикі орхідеї. Інші засаджені хвойними з їхньою заспокійливою тінню. При наближенні до океану росли секвої з червоними стовбурами, на яких роки залишили своє різьблення.

Його блукання відтіняло щебетання різноманітних птахів, якимось по обіді він побачив навіть кондора, який велично ширяв у високості.

За горами височіли інші гори, легкі спуски виводили на круті схили, які змушували захекатись, і так без кінця-краю. Але подолавши одне узвишся, можна було насолоджуватися іншим краєвидом, зрідка в щілині провалля виникало море. Пейзаж щомиті змінювався, зачудування Джонатана не минало. Після напруженого підйому та сама панорама мала значно грандіозніший вигляд, ніж коли просто виходиш, зупинивши авто. Чи від гордості за здійснений подвиг? Чи природа зберігала красу для тих, хто за неї заплатив?

Окрім цієї повноти, Джонатан пережив невеликий шок: одного дня під час своїх тривалих блукань він виявив, що його мобільний телефон... поза зоною! Спершу це легке відчуття зв'язку, що розривається, єдності, що порушується, викликало незадоволення і навіть занепокоїло, і настільки, що він, діставшись чергової вершини, виймав мобілку й безнадійно спрямовував її до небес, начебто хотів отримати повідомлення від Усесвіту. Як Мойсей, що піднімав свій посох. Марно.

Спершу у нього виникало враження ізолюваності, відірваності від світу, доки він не збагнув, що ніколи досі не був настільки під'єднаним. Не до засобів масової інформації, які відбирали для нього погані новини з усієї

земної кулі, не до імейлів чи повідомлень знайомих, які нагадували про себе в будь-яку пору дня і ночі, кожен з них доводив собі, що він надалі існує в очах інших. Ні, те, що він відчував, було зовсім інакшим, це для нього було цілковито новим: він почувався під'єднаним до самого себе, до свого тіла, своїх почуттів, свого внутрішнього світу, а ще – дивовижно! – під'єднаним до Землі, її рослинного й тваринного світу.

Кожна година блукання роздмухувала в ньому цей вогонь, це досі незнане багатство, яке заснуло настільки давно, що він уже й забув про його існування.

Його ейфорія наростала з кожним днем. Озлобленість і депресія, які на якийсь час заповнювали його, остаточно зникли. Піші прогулянки поступово наповнювали його почуттям вдячності, для нього цілком новим. Вдячності до краси світу, до життя, яке нарешті дарувало йому радість й умиротворення, що про них він досі не підозрював. Він, який мав звичку нервувати з приводу всіх проблем свого існування, тепер відчував бажання подякувати, не знаючи, кому висловити свою вдячність. Послати вдячність Усесвіту на кшталт того, як дехто кидає пляшку в море. Дякую за те, що я живий, що дихаю, бачу, відчуваю, чую. Він більше не зважав на передбачення циганок. У цю мить він був живий, і тільки це було важливим.

У тітоньки Марджі була своя думка з цього приводу, якою вона поділилась якось увечері в саду. Вони сиділи у гарних ротангових кріслах з м'якими подушками. Вона, як завжди, приготувала чай у заварнику, в який додала ложечку меду й... краплину горілки.

– Природа повертає нам те, що відібрало суспільство.

– Що саме?

– Умиротворення.

– Еє... можеш докладніше, будь ласка?

– Ми – цілісні істоти, і природа дає нам можливість вповні це відчути, тоді як суспільство створює в нас нестачу. Йому вдається змусити нас повірити й відчути, що нам чогось бракує, щоб бути щасливими. Воно забороняє нам задовольнятися тим, що ми маємо, тим, чим ми є. Воно невпинно змушує нас вірити, що ми недокомплектовані.

Її слова якось особливо відлунювали в ньому. Стан повноти, про який вона говорила, добре відповідав тому, що він дійсно відчував серед природи. Стан, такий далекий від того, зрештою безбарвного оманливого смаку, який залишився після першого тижня, розтраченого на різноманітні задоволення, як він пояснив Марджі.

– Та це щось інше! – вигукнула вона з лукавою усмішкою на вустах. – Того тижня ти віддався гріхові!

– З твого боку трохи нахабно докоряти мені за це, тримаючи пляшку горілки на столі. Та мавши трьох чоловіків.

Вона розсміялася.

- Любий племіннику, я ніколи не казала, що гріх це щось погане!
- Щось я тебе не розумію, тобто...
- Якби ти знав арамейську, ти зрозумів би...
- Так, я трохи тупуватий: в ліцеї вивчав тільки французьку й іспанську.

Вона усміхнулася й знову налила чаю в чашки.

- Наші церковники справді довгенько намагалися зробити так, щоб ми почувалися винними, начебто грішити завжди означало припуститися жадливої моральної помилки... І все це через просту помилку в перекладі...

- Помилку в перекладі?

- Так, оригінальне слово, яке вжив Ісус і яке переклали як «гріх», звучить khtahaun. Воно радше означає «помилка» в тому сенсі, що те, що роблять, не відповідає меті. Так само, коли Ісус говорив про те, що є злом, він вжив слово «bisha», яке радше означає «невідповідний». Одне слово, грішити - насправді означає не «творити зло», а радше «помилитися й відійти від мети».

- Від мети? Якої мети?

- О... в тому-то й річ... - сказала вона, наливаючи чаю в чашки. - Християни, юдеї й мусульмани, безсумнівно, скажуть «Знайти Бога», буддисти - «Знайти пробудження», індуїсти - «Досягнути визволення», інші - «Знайти щастя»... Але, по суті, це, безумовно, майже те саме. Як написано в індійських «Ведах»: «Істина єдина, мудрі дають їй багато імен».

- Знайти щастя, - замислено повторив Джонатан.

Він ковтнув чаю. Той був гарячий, смачний і запашний. Довкола них поволі западали сутінки. Поверхня океану вдалині відбивала останні денні промені, які зафарбовували небо в рожево-помаранчеві відтінки. Сад поринув у дивовижний спокій і дихав безжурністю. Здавалося, що навіть птахи замовкли, насолоджуючись красою миті.

- Тобто ти хочеш сказати, що мій тиждень байдкування вів мене не в потрібному для його досягнення напрямку, так?

- Так. Ти сам це відчув. Відчути це можуть геть усі: нас приваблюють легкодоступні задоволення, і після їхнього споживання - байдуже смакові вони чи тілесні, чи то просто вечір, проведений з пультом для перемикання з каналу на канал - ми зрештою відчуваємо легке розчарування, чи не так? У нас навіть виникає дивне відчуття невдоволення від того, що це задоволення не стало справжньою поживою. Таке відчували всі. У XVII столітті це дуже добре описав Спіноза.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=43699740&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

1

Pier 39 – торговий центр на пірсі в Сан-Франциско, популярний туристичний об'єкт. (Прим. перекл.)